

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

8. listopadu 2012*

„Články 20 SFEU a 21 SFEU — Listina základních práv Evropské unie — Článek 51 — Směrnice 2003/109/ES — Státní příslušníci třetích zemí — Právo pobytu v členském státě — Směrnice 2004/38/ES — Státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občanů Unie — Státní příslušník třetí země, který nedoprovází ani nenásleduje občana Unie do hostitelského členského státu a zůstává v členském státě původu občana — Právo pobytu státního příslušníka třetí země v členském státě původu občana pobývajícího v jiném členském státě — Občanství Unie — Základní práva“

Ve věci C-40/11,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Německo) ze dne 20. ledna 2011, došlým Soudnímu dvoru dne 28. ledna 2011, v řízení

Yoshikazu Iida

proti

Stadt Ulm,

SODNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), vykonávající funkci předsedkyně třetího senátu, K. Lenaerts, E. Juhász, T. von Danwitz a D. Šváby, soudci

generální advokátka: V. Trstenjak,

vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. března 2012,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Y. Iidu T. Oberhäuserem a W. Wehem, Rechtsanwälte,
- za německou vládu T. Henzem a A. Wiedmann, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu L. Van den Broeck a C. Pochet, jako zmocněnkyněmi,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
- za dánskou vládu C. H. Vangem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: němčina.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s L. D'Ascia, avvocato dello Stato,
- za nizozemskou vládu C. Wissels, K. Bulterman a J. Langerem, jako zmocněnci,
- za polskou vládu M. Szpunarem, jako zmocněncem,
- za vládu Spojeného království S. Hathawayem, poté A. Robinsonem, jako zmocněnci, ve spolupráci s R. Palmerem, barrister,
- za Evropskou komisi C. Tufvesson a H. Krämerem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 15. května 2012,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu ustanovení unijního práva týkajících se práva pobytu státních příslušníků třetích zemí v některém členském státě, jakož i občanství Unie.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Y. Iidou a Stadt Ulm ohledně odmítnutí Stadt Ulm přiznat Y. Iidovi právo pobytu v Německu na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/06, s. 46, a oprava Úř. věst. L 327, s. 70) a vydat mu na tomto základě pobytovou kartu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2003/109/ES

- 3 Článek 1 písm. a) směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (Úř. věst. L 16, s. 44; Zvl. vyd. 19/06, s. 272), nadepsaný „Předmět“, stanoví:

„Tato směrnice stanoví:

- a) podmínky, za kterých členský stát přiznává a odnímá právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a související práva státním příslušníkům třetích zemí oprávněně pobývajícím na jeho území [...]

- 4 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„1. Tato směrnice se vztahuje na státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývajících na území členského státu.

2. Tato směrnice se nevztahuje na státní příslušníky třetích zemí,

- a) kteří pobývají na území členského státu za účelem studia nebo odborného vzdělávání;
- b) kteří jsou oprávněni pobývat v členském státě na základě dočasné ochrany nebo zažádali o povolení k pobytu z tohoto důvodu a vyčkávají rozhodnutí o svém právním postavení;
- c) kteří jsou oprávněni pobývat v členském státě na základě doplňkové formy ochrany v souladu s mezinárodními závazky, vnitrostátními právními předpisy nebo praxí členských států nebo zažádali o povolení k pobytu z těchto důvodů a vyčkávají rozhodnutí o svém právním postavení;
- d) kteří jsou uprchlíky nebo zažádali o přiznání právního postavení uprchlíků a jejich žádost nebyla dosud vyřízena;
- e) kteří pobývají v členském státě výhradně po přechodnou dobu, např. jako au pair nebo sezónní pracovník nebo jako pracovníci vyslaní poskytovatelem služeb za účelem přeshraničního poskytování služeb nebo jako přeshraniční poskytovatelé služeb nebo tehdy, byla-li jejich povolení k pobytu formálně omezena;
- f) jejichž právní postavení se řídí Vídeňskou úmluvou o diplomatických stycích z roku 1961, Vídeňskou úmluvou o konzulárních stycích z roku 1963, Úmluvou z roku 1969 o zvláštních misích nebo Vídeňskou úmluvou o zastoupení států v mezinárodních organizacích univerzálního zaměření z roku 1975.“

5 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta státním příslušníkům třetích zemí, kteří bezprostředně před podáním příslušné žádosti pobývali oprávněně a nepřetržitě na jejich území po dobu pěti let.“

6 Článek 5 směrnice 2003/109, nadepsaný „Podmínky pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta“, uvádí:

„1. Členské státy požadují od státních příslušníků třetích zemí, aby prokázali, že pro potřeby vlastní a vyživovaných rodinných příslušníků mají:

- a) stálé a pravidelné příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jejich výživy a výživy jejich rodinných příslušníků, aniž by využívali systému sociální podpory dotčeného členského státu. Členské státy posoudí tyto příjmy z hlediska jejich povahy a pravidelnosti a před podáním žádosti o přiznání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta mohou přihlídnout k výši minimální mzdy a minimálního důchodu;
- b) zdravotní pojištění, které kryje všechna rizika běžně krytá státním příslušníkům dotčeného členského státu.

2. Členské státy mohou požadovat, aby státní příslušníci třetích zemí dodržovali integrační opatření v souladu s vnitrostátním právem.“

7 Článek 7 směrnice 2003/109, nadepsaný „Získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta“, v odstavcích 1 a 3 stanoví:

„1. Za účelem získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta podá dotčený státní příslušník třetí země žádost u příslušných orgánů členského státu, ve kterém pobývá. K žádosti jsou přiloženy písemné doklady stanovené vnitrostátními právními předpisy, z nichž vyplývá, že splňuje podmínky podle článků 4 a 5, a je-li třeba, platný cestovní doklad nebo jeho ověřený opis.“

Doklady uvedené v prvním pododstavci mohou zahrnovat také doklady o přiměřeném ubytování.

[...]

3. Jsou-li podmínky stanovené články 4 a 5 splněny a příslušná osoba nepředstavuje ohrožení ve smyslu článku 6, přizná dotčený členský stát státnímu příslušníkovi třetí země právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta.“

- 8 Článek 8 této směrnice, nadepsaný „Povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajících rezidenta – ES“, v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„1. S výhradou článku 9 má právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta trvalou povahu.

2. Členské státy vydávají povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajících rezidenta – ES dlouhodobě pobývajícím rezidentům. Doba platnosti povolení je minimálně pět let; po uplynutí doby platnosti se automaticky, případně na základě žádosti, prodlužuje.“

Směrnice 2004/38

- 9 Kapitola I směrnice 2004/38, nadepsaná „Obecná ustanovení“, obsahuje články 1 až 3.

- 10 Článek 2 této směrnice, nadepsaný „Definice“, uvádí:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- 1) ‚občanem Unie‘; osoba, která je státním příslušníkem některého členského státu;
- 2) ‚rodinným příslušníkem‘:
 - a) manžel nebo manželka;
 - b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu;
 - c) potomci v přímé linii, kteří jsou mladší 21 let nebo jsou vyživovanými osobami, a takoví potomci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);
 - d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);
- 3) ‚hostitelským členským státem‘; členský stát, do něhož se občan Unie stěhuje za účelem výkonu svého práva volného pohybu a pobytu.“

- 11 Článek 3 směrnice 2004/38, nadepsaný „Oprávněné osoby“, stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.

2. Aniž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotyčných osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob:

- a) všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně;
- b) partnera, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah.

Hostitelský členský stát pečlivě posoudí osobní poměry těchto osob a zdůvodní každé odepření vstupu či pobytu těchto osob.“

12 Kapitola III uvedené směrnice, nadepsaná „Právo pobytu“, se týká podmínek výkonu práva pobytu na území členských států občany Unie a jejich rodinnými příslušníky. Tato kapitola obsahuje zejména články 6, 7 a 10.

13 Článek 6 směrnice 2004/38 stanoví:

„1. Občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu až tří měsíců [...]

2. Odstavec 1 se použije také na rodinné příslušníky, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu a tohoto občana Unie doprovázejí nebo následují a kteří jsou držiteli platného cestovního pasu.“

14 Článek 7 této směrnice stanoví:

„1. Všichni občané Unie mají právo pobytu na území jiného členského státu po dobu delší než tři měsíce [...]

2. Právo pobytu stanovené v odstavci 1 se vztahuje rovněž na rodinné příslušníky doprovázející nebo následující v hostitelském členském státě občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu [...]“

15 Článek 10 uvedené směrnice, nadepsaný „Vydávání pobytových karet“, uvádí:

„1. Právo pobytu rodinných příslušníků občana Unie, kteří nejsou státními příslušníky žádného členského státu, je nejpozději šest měsíců ode dne podání žádosti potvrzeno vydáním dokladu, který se nazývá ‚Pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie‘. Osvědčení o podání žádosti o pobytovou kartu se vydává okamžitě.

2. K vydání pobytové karty vyžadují členské státy předložení těchto dokladů:

[...]

c) osvědčení o registraci, nebo neexistuje-li systém registrace, jakýkoliv jiný doklad o pobytu občana Unie, kterého doprovázejí nebo následují, v hostitelském členském státě;

d) v případech spadajících pod čl. 2 odst. 2 písm. c) a d) doklady o splnění podmínek uvedených ustanovení;

[...]“

Německé právo

- 16 Ustanovení § 7 zákona o pobytu, výdělečné činnosti a integraci cizinců na spolkovém území (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, dále jen „AufenthG“), nadepsané „Povolení k pobytu“, uvádí:

„1. Povolení k pobytu je dočasným pobytovým titulem. Vydává se pro účely pobytu, které jsou uvedeny v následujících ustanoveních. V odůvodněných případech může být povolení k pobytu vydáno také pro účely pobytu, který není tímto zákonem upraven.

2. Doba platnosti povolení k pobytu se stanoví s ohledem na zamýšlený účel pobytu. Odpadne-li důležitá podmínka pro udělení, prodloužení nebo stanovení doby platnosti, může být lhůta zkrácena i dodatečně.“

- 17 Ustanovení § 18 AufenthG, nadepsané „Zaměstnávání“, zní:

„1. Povolení zahraničních pracovníků se řídí potřebami německého hospodářství, s ohledem na situaci na trhu práce a s ohledem na požadavek účinného boje proti nezaměstnanosti. Mezinárodní smlouvy zůstávají tímto nedotčeny.

2. Cizinci může být vydán pobytový titul za účelem zaměstnání za podmínky, že spolkový úřad práce (Bundesagentur für Arbeit) v souladu s ustanovením § 39 tohoto zákona udělil souhlas nebo obecné správní předpisy podle § 42 nebo mezinárodní smlouvy stanoví, že je zaměstnání přípustné i bez souhlasu tohoto úřadu. Omezení, která uvedl spolkový úřad práce při udělení souhlasu, se uvedou v povolení k pobytu.

3. Povolení k pobytu za účelem zaměstnání podle druhého odstavce, pro které není stanoveno kvalifikované odborné vzdělání, může být vydáno pouze za podmínky, že je tak stanoveno v mezinárodní smlouvě nebo je na základě obecného správního předpisu podle § 42 tohoto zákona přípustné, aby byl udělen souhlas k povolení k pobytu pro toto zaměstnání.

4. Povolení k pobytu za účelem zaměstnání podle druhého odstavce, pro které je stanoveno kvalifikované odborné vzdělání, může být vydáno pouze pro zaměstnání v profesní skupině, která byla povolena na základě obecného správního předpisu podle § 42. V jednotlivých odůvodněných případech může být povolení k pobytu za účelem zaměstnání uděleno za předpokladu, že je toto zaměstnání ve veřejném zájmu, především v zájmu regionálním či hospodářském nebo v zájmu, který je důležitý z hlediska politiky trhu práce.

5. Povolení k pobytu podle druhého odstavce a podle § 19 může být vydáno pouze za podmínky, že existuje konkrétní nabídka pracovního místa.“

- 18 Ustanovení § 39 AufenthG, nadepsané „Souhlas k zaměstnávání cizinců“, v odstavcích 2 a 4 uvádí:

„2. Spolkový úřad práce může udělit souhlas s vydáním povolení k pobytu za účelem zaměstnání podle § 18 tohoto zákona za podmínky, že

- 1) a) na základě tohoto zaměstnání cizinců nedojde k negativním dopadům na trh práce, především z hlediska struktury zaměstnanosti, regionů a hospodářských odvětví a
- b) pro toto zaměstnání nejsou k dispozici němečtí pracovníci ani cizinci, kteří mají z právního hlediska při přijímání do zaměstnání rovnocenné postavení, nebo ostatní cizinci, kteří mají podle práva Evropské unie nárok na přednostní přístup na trh práce, nebo

- 2) uvedený úřad na základě kontroly podle věty první bodu 1 písm. a) a b) pro jednotlivé profesní skupiny nebo jednotlivá hospodářská odvětví zjistil, že je obsazení volných míst zahraničními uchazeči vhodné z hlediska politiky trhu práce a integrace,

a cizinec nebude zaměstnán za horších pracovních podmínek než srovnatelní němečtí pracovníci. Pro zaměstnání jsou němečtí pracovníci a cizinci, kteří mají rovnocenné postavení, k dispozici i tehdy, pokud mohou být zprostředkováni pouze s podporou ze strany úřadu práce. Zaměstnavatel, u kterého má být cizinec zaměstnán, a který k tomuto potřebuje souhlas, sdělí spolkovému úřadu práce informace o odměně za práci, o pracovní době a ostatních pracovních podmínkách.

[...]

4. V souhlasu může být stanovena doba a profesní činnosti a omezení zaměstnání na určité provozy nebo oblasti.“

- 19 Ustanovení § 28 AufenthG, nadepsané „Přistěhování rodinných příslušníků k německým občanům“, v odst. 1 první větě stanoví:

„1. Povolení k pobytu se udělí cizinci, který je

- 1) manželem nebo manželkou německého občana,
 - 2) nezletilým svobodným dítětem německého občana;
 - 3) rodičem nezletilého svobodného německého občana za účelem výkonu osobní péče o něj,
- za podmínky, že má tento německý občan obvyklý pobyt na spolkovém území.“

- 20 Ustanovení § 31 AufenthG, nadepsané „Samostatné právo manželů na pobyt“, v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„Povolení k pobytu manžela se v případě zrušení manželského soužití prodlouží jako samostatné právo k pobytu nezávislé na účelu přistěhování rodinného příslušníka o jeden rok tehdy, pokud

- 1) manželství právoplatně trvalo na spolkovém území po dobu minimálně dvou let nebo
- 2) cizinec zemřel, zatímco manželství existovalo na spolkovém území

a cizinec měl do té doby povolení k pobytu, povolení k usazení nebo povolení k dlouhodobému pobytu – ES, ledaže nemohl o prodloužení včas požádat sám z důvodů, které mu nelze přičítat. [...]

2. K podmínce dvouletého trvání manželství na spolkovém území podle odst. 1 věty první bodu 1 se nepřihlédne, pokud je to nutné k odstranění nepřiměřené tvrdosti, aby mohl být druhému manželovi umožněn další pobyt, kromě případu, kdy se jedná o cizince, u kterého je prodloužení povolení k pobytu vyloučeno [...]

- 21 Ustanovení § 9 a odst. 1 a 2 AufenthG, nadepsané „Povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – ES“, stanoví:

„1. Povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – ES je povolením k pobytu na dobu neurčitou. Ustanovení § 9 odst. 1 druhé a třetí věty se použije přiměřeně. Pokud tento zákon nestanoví jinak, jsou si povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajícího rezidenta – ES a povolení k usazení rovna.

2. Cizinci se vydá povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajících rezidenta –ES podle čl. 2 písm. b) směrnice [2003/109], pokud

- 1) na spolkovém území pobývá na základě povolení k pobytu po dobu pěti let,
- 2) je jeho výživa a výživa jeho rodinných příslušníků zajištěna stálými a pravidelnými příjmy;
- 3) dostatečným způsobem ovládá německý jazyk;
- 4) má základní znalosti právního a společenského řádu a životních poměrů na spolkovém území;
- 5) tomu neodporují důvody veřejné bezpečnosti nebo veřejného pořádku při zohlednění závažnosti nebo druhu protiprávního jednání proti veřejné bezpečnosti nebo veřejnému pořádku nebo nebezpečí, které od cizince hrozí, s přiměřeným ohledem na délku dosavadního pobytu a existující vazby na spolkovém území;
- 6) má přiměřené ubytování pro sebe a své rodinné příslušníky, kteří s ním žijí v rodinném společenství.“

22 Ustanovení § 5 odst. 1 a 2 zákona o volném pohybu občanů Unie (Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern) ze dne 30. července 2004 (dále jen „FreizügG/EU“), stanoví:

„1. Občanům Unie, kteří mají právo volného pohybu, a jejich rodinným příslušníkům, kteří jsou státními příslušníky některého z členských států Evropské unie, se neprodleně automaticky vystaví osvědčení o právu pobytu.

2. Rodinným příslušníkům, kteří mají právo volného pohybu, ale nejsou občany Unie, se ve lhůtě šesti měsíců poté, co poskytnou potřebné údaje, automaticky vydá pobytová karta rodinného příslušníka občana Unie, která je platná na dobu pěti let. Osvědčení o tom, že byly poskytnuty potřebné údaje, obdrží rodinný příslušník okamžitě.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 23 Pan Y. Iida, který je japonským státním příslušníkem, se v roce 1998 ve Spojených státech oženil s německou státní příslušnicí pí N.-I. Dne 27. srpna 2004 se ve Spojených státech narodila jejich dcera Mia, která má německou, americkou a japonskou státní příslušnost.
- 24 V prosinci roku 2005 se rodina usadila v Německu. V lednu 2006 obdržel Y. Iida v souladu s § 28 AufenthG povolení k pobytu z důvodu sloučení rodiny. Od února 2006 je na základě pracovní smlouvy na dobu neurčitou zaměstnán na plný úvazek v Ulmu a v současné době pobírá hrubou mzdu ve výši 4 850 eur měsíčně. Z důvodu své pracovní doby byl v souladu s vnitrostátním právem osvobozen od povinnosti účastnit se integračního kurzu.
- 25 V průběhu léta roku 2007 začala manželka Y. Iidy pracovat na plný úvazek Vídní. I když manželství zpočátku nadále fungovalo mezi Ulmem a Vídní, žijí manželé od ledna 2008 trvale odděleně, přestože se nerozvedli. Oba manželé mají a společně vykonávají rodičovskou péči o svou dceru, i když od března 2008 mají matka a dcera obvyklé bydliště ve Vídní, kde dcera pokračuje ve studiu.
- 26 Yoshikazu Iida pravidelně jednou za měsíc navštěvuje svou dceru na víkend ve Vídní a tato tráví většinu svých prázdnin u otce v Ulmu. Rovněž spolu podnikli společné cesty. Vztah mezi otcem a dcerou je podle informací poskytnutých Y. Iidou u Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg výborný.

- 27 Po odchodu jeho dcery a manželky bylo uplatnění samostatného práva pobytu stanoveného v § 31 AufenthG v případě Y. Iidy vyloučeno, protože manželství v Německu netrvalo minimálně dva roky a nebylo požádáno o výjimku z této podmínky.
- 28 Nicméně z důvodu jeho zaměstnání v Ulmu získal Y. Iida právo pobytu, které bylo podle § 18 AufenthG prodlouženo dne 18. listopadu 2010 až do 2. listopadu 2012, přičemž přiznání dalšího prodloužení je na volném uvážení.
- 29 Dne 30. května 2008 požádal Y. Iida Stadt Ulm, aby mu vydalo „pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie“, jak je stanoveno v § 5 FreizügG/EU. Jeho žádost byla zamítnuta z důvodu, že se nemůže domáhat takové karty na základě unijního práva, a to nejprve městem Ulm a Regierungspräsidium Tübingen (ředitelstvím krajského úřadu v Tübingen), a poté rozsudkem Verwaltungsgericht Sigmaringen (správním soudem v Sigmaringen).
- 30 Dne 6. května 2010 podal Y. Iida odvolání proti tomuto rozsudku k Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg.
- 31 Yoshikazu Iida kromě toho podal žádost směřující k získání povolení k pobytu pro dlouhodobě pobývajících rezidenta v souladu s § 9 a AufenthG, kterou nicméně vzal později zpět.
- 32 Za těchto okolností se Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Otázky týkající se článků 2, 3 a 7 směrnice 2004/38 [...]

- a) Je – zejména s ohledem na články 7 a 24 Listiny základních práv Evropské unie [dále jen ‚Listina‘] a článek 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod [podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen ‚EÚLP‘)] – při extenzivním výkladu čl. 2 bodu 2 písm. d) směrnice 2004/38/ES ‚rodinným příslušníkem‘ také rodič, který je státním příslušníkem třetího státu a je oprávněn pečovat o dítě, které má jakožto občan Unie právo volného pohybu, a kterému tímto dítětem není poskytováno žádné výživné?
- b) V případě kladné odpovědi: Vztahuje se směrnice 2004/38 – zejména s ohledem na články 7 a 24 [Listiny] a článek 8 EÚLP – při extenzivním výkladu čl. 3 odst. 1 této směrnice na tohoto rodiče i v případě, že nedoprovází ani nenásleduje své dítě které je občanem Unie a nyní je usazeno v jiném členském státě, ale tento rodič nadále pobývá členském státě původu dítěte?
- c) V případě kladné odpovědi: Vyplývá z toho pro tohoto rodiče – zejména s ohledem na články 7 a 24 [Listiny] a článek 8 EÚLP – právo pobytu na dobu delší než tři měsíce na území členského státu původu dítěte, které je občanem Unie, při extenzivním výkladu čl. 7 odst. 2 směrnice 2004/38 přinejmenším po dobu, po kterou má právo péče o dítě a toto právo skutečně vykonává?

2) Otázky týkající se čl. 6 odst. 1 [EU] ve spojení s [Listinou]

- a) i) Je podle čl. 51 odst. 1 první věty druhé alternativy Listiny dána možnost použít tuto Listinu již tehdy, pokud předmět sporu závisí na vnitrostátním zákonu (nebo části zákona), kterým byly kromě jiného provedeny evropské směrnice, ale nejen ty?
- ii) V případě záporné odpovědi: Je podle čl. 51 odst. 1 první věty druhé alternativy Listiny dána možnost použít tuto Listinu již proto, že žalobci možná přísluší právo pobytu podle unijního práva a v důsledku toho může v souladu s § 5 odst. 2 první větou FreizügG/EU požadovat vydání ‚pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie‘, která má právní základ v čl. 10 odst. 1 první větě směrnice 2004/38??

- iii) V případě záporné odpovědi: Je podle čl. 51 odst. 1 první věty druhé alternativy Listiny – a v návaznosti na judikaturu ve věci ERT (rozsudek Soudního dvora ze dne 18. června 1991, C-260/89, body 41 až 45) – dána možnost použít tuto Listinu, pokud členský stát omezí právo pobytu státního příslušníka třetího státu, který je otcem nezletilé občanky Unie oprávněným o ni pečovat, a tato občanka Unie pobývá se svou matkou z důvodu výkonu její pracovní činnosti převážně na území jiného členského státu Unie?
- b) i) V případě, že je dána možnost použít Listinu: Může být přímo z čl. 24 odst. 3 [Listiny] vyvozeno – z evropského práva vyplývající – právo pobytu otce, který je státním příslušníkem třetího státu, přinejmenším po dobu, po kterou má právo vykonávat péči o dítě, které je občanem Unie, a toto právo skutečně vykonává, i když toto dítě převážně pobývá na území jiného členského státu Evropské unie?
- ii) V případě záporné odpovědi: Vyplývá z práva dítěte, které je občanem Unie, volně se pohybovat podle čl. 45 odst. 1 [Listiny] případně ve spojení s čl. 24 odst. 3 uvedené Listiny – z evropského práva vyplývající – právo pobytu otce, který je státním příslušníkem třetího státu, přinejmenším po dobu, po kterou má právo vykonávat péči o dítě, které je občanem Unie a toto právo skutečně vykonává, aby tím zejména nebylo právo volného pohybu dítěte, které je občanem Unie, zbaveno veškerého užitečného účinku?
- 3) Otázky týkající se čl. 6 odst. 3 [EU] ve spojení s obecnými zásadami unijního práva
- a) Mohou být v plném rozsahu použita ‚nepsaná‘ základní práva Unie vytvořená v judikatuře Soudního dvora od rozsudku ze dne 12. listopadu 1969 ve věci Stauder (29/69, Recueil, s. 419, bod 7) až například po rozsudek ze dne 22. listopadu 2005, Mangold (C-144/04, Sb. rozh. s. I-9981, bod 75) i tehdy, pokud v konkrétním případě není možné použít [Listinu], jinými slovy, existují základní práva, která si podle čl. 6 odst. 3 SEU ponechávají jako obecné zásady unijního práva svou platnost, samostatně a nezávisle vedle nových základních práv obsažených v Listině podle čl. 6 odst. 1 SEU?
- b) V případě kladné odpovědi: Lze za účelem účinného výkonu práva péče o dítě vyvodit z obecných zásad unijního práva, zejména s ohledem na právo na respektování rodinného života podle článku 8 EÚLP, z evropského práva vyplývající právo pobytu státního příslušníka třetího státu, který je otcem nezletilé občanky Unie, která se svou matkou pobývá z důvodu výkonu matčiny pracovní činnosti převážně na území jiného členského státu Unie?
- 4) Otázka týkající se ustanovení čl. 21 odst. 1 SFEU ve spojení s článkem 8 EÚLP:
- V případě, že z čl. 6 odst. 1 nebo odst. 3 [EU] nelze vyvodit právo pobytu žalobce, jež by vyplývalo z evropského práva: Lze v návaznosti na judikaturu ve věci Zhu a Chen (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. října 2004, C-200/02, Sb. rozh. s. I-9925, body 45 až 47) za účelem účinného výkonu práva péče o dítě vyvodit z práva volného pohybu nezletilé občanky Unie, která se svou matkou pobývá z důvodu výkonu matčiny pracovní činnosti převážně na území jiného členského státu Unie, podle čl. 21 odst. 1 SFEU, případně s ohledem na článek 8 EÚLP, z evropského práva vyplývající právo pobytu otce, který je státním příslušníkem třetího státu, na území členského státu původu dítěte, které je občanem Unie?
- 5) Otázka týkající se článku 10 směrnice 2004/38 [...]

V případě kladné odpovědi na otázku týkající se práva pobytu, jež by vyplývalo z evropského práva: Má rodič, který je státním příslušníkem třetího státu, v situaci žalobce nárok na vydání ‚pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie‘ zejména na základě čl. 10 odst. 1 první věty směrnice 2004/38?“

33 Výše uvedené otázky mohou být podle názoru předkládajícího soudu shrnuty do jediné otázky:

„Vyplývá z práva Evropské unie pro rodiče, který je státním příslušníkem třetího státu a je oprávněný pečovat o dítě, za účelem zachování pravidelných osobních vztahů a přímých styků s jeho dítětem právo setrvat v členském státě původu dítěte, které je občanem Unie, na základě ‚pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie‘, pokud se toto dítě na základě výkonu práva volného pohybu přestěhuje z tohoto státu do jiného členského státu?“

K předběžné otázce

34 Pro odpověď na otázku položenou předkládajícím soudem je třeba nejprve ověřit, zda se na osobu, která se nachází v takové situaci jako žalobce v původním řízení, vztahují ustanovení sekundárního práva, která za určitých podmínek stanoví, že se povolení k pobytu v členském státě udělí státnímu příslušníkovi třetí země.

35 Pokud by tomu tak nebylo, bylo by třeba následně ověřit, zda osoba, která se nachází v takové situaci jako žalobce v původním řízení, může vyvodit právo pobytu přímo z ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se občanství Unie.

K výkladu směrnice 2003/109

36 Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2003/109 se tato směrnice vztahuje na státní příslušníky třetích zemí oprávněně pobývajících na území členského státu. Na rozdíl od směrnice 2004/38 (viz rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Ziolkowski a Szeja, C-424/10 a C-425/10, Sb. rozh. s. I-14035, body 46 a 47) nestanoví směrnice 2003/109 podmínky, které musí splňovat takoví státní příslušníci, aby jejich pobyt na území členského státu mohl být považován za oprávněný. Z toho vyplývá, že takové podmínky nadále upravuje pouze vnitrostátní právo.

37 V souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 2003/109 členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta těm státním příslušníkům, kteří bezprostředně před podáním příslušné žádosti pobývali oprávněně a nepřetržitě na jejich území po dobu pěti let. Článek 3 odst. 2 směrnice 2003/109 nicméně vylučuje jeho použití na některé druhy pobytu.

38 V souladu s článkem 5 této směrnice musí pro získání právního postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta státní příslušník třetí země prokázat, že má pro potřeby vlastní a vyživovaných rodinných příslušníků stálé a pravidelné příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jeho výživy a výživy jeho rodinných příslušníků, aniž využívá systému sociální podpory dotčeného členského státu, jakož i zdravotní pojištění, které kryje všechna rizika běžně krytá státním příslušníkům dotčeného členského státu. Navíc mohou členské státy požadovat, aby státní příslušníci třetích zemí dodržovali integrační opatření v souladu s vnitrostátním právem.

39 Článek 7 odst. 3 směrnice 2003/109 uvádí, že jsou-li výše uvedené podmínky stanovené články 4 a 5 splněny a příslušná osoba nepředstavuje ohrožení ve smyslu článku 6 uvedené směrnice, přízná dotčený členský stát státnímu příslušníkovi třetí země právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta.

40 V projednávaném případě, jak vyplývá z bodu 24 tohoto rozsudku, zahájil žalobce v původním řízení, státní příslušník třetí země, svůj oprávněný pobyt na německém území v lednu 2006 na základě povolení k pobytu za účelem sloučení rodiny vydaného v souladu s § 28 AufenthG. Kromě toho mohl Y. Iida na základě pracovní smlouvy na dobu neurčitou podepsané v únoru 2006 získat povolení k pobytu v souladu s ustanovením § 18 AufenthG, platné až do 2. listopadu 2012, a to přestože nemohl z důvodu ukončení manželského soužití získat samostatné právo na pobyt stanovené v § 31 AufenthG.

- 41 Ze spisu tak vyplývá, že se zaprvé na žalobce v původním řízení z důvodu jeho pobytu nevztahuje žádná z možností uvedených v čl. 3 odst. 2 směrnice 2003/109 a že zadruhé pobýval na německém území oprávněně a nepřetržitě po dobu pěti let.
- 42 Dále je třeba uvést, že na základě svého zaměstnání může Y. Iida okamžitě předložit důkaz o tom, že má stálé a pravidelné příjmy, které jsou dostatečné k zajištění jeho výživy, jakož i zdravotní pojištění, které kryje všechna rizika běžně krytá německým státním příslušníkem.
- 43 Kromě toho ze spisu nikde nevyplývá, že by Y. Iida mohl představovat hrozbu pro veřejný pořádek nebo veřejnou bezpečnost ve smyslu článku 6 směrnice 2003/109.
- 44 Pokud jde konečně o integrační opatření stanovená v § 9a odst. 2 body 3 a 4 AufenthG, nebyla sice u Y. Iidy zjištěna úroveň znalostí německého jazyka nebo právního a společenského řádu, jakož i životních poměrů na spolkovém území, to však nic nemění na tom, že německá vláda na jednání uvedla, že na základě vysokoškolského diplomu, jehož je Y. Iida držitelem, podléhá v souladu použitelným vnitrostátním právem sníženým požadavkům v oblasti integrace. Kromě toho ze spisu vyplývá, že z důvodu své pracovní doby byl Y. Iida osvobozen od povinnosti účasti na integračním kurzu.
- 45 Z toho vyplývá, že státní příslušník třetí země nacházející se v situaci žalobce v původním řízení v zásadě může získat postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta ve smyslu směrnice 2003/109.
- 46 Nicméně jak vyplývá z bodu 31 tohoto rozsudku, vzal Y. Iida zpět svou žádost směřující k získání povolení k pobytu dlouhodobě pobývajícího rezidenta v souladu s § 9a AufenthG.
- 47 Přitom z čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/109 vyplývá, že za účelem získání právního postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta musí dotyčný státní příslušník třetí země podat žádost u příslušných orgánů členského státu, ve kterém pobývá. Rovněž z čl. 4 odst. 1 této směrnice vyplývá, že členské státy přiznávají právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta s ohledem na roky, které bezprostředně předcházely podání příslušné žádosti.
- 48 Vzhledem k tomu, že Y. Iida vzal dobrovolně zpět svou žádost směřující k nabytí postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v souladu se směrnicí 2003/109, není mu tedy možné přiznat povolení k pobytu na základě ustanovené této směrnice.

K výkladu směrnice 2004/38

- 49 Článek 3 směrnice 2004/38, nadepsaný „Oprávněné osoby“, v odstavci 1 stanoví, že se tato směrnice vztahuje na všechny občany Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a na jejich rodinné příslušníky ve smyslu čl. 2 bodu 2, kteří je doprovázejí nebo následují.
- 50 Podle čl. 2 bodu 2 písm. a) a d) směrnice 2004/38 musí být za „rodinné příslušníky“ občana Unie pro účely této směrnice považováni manžel nebo manželka, jakož i předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b) tohoto ustanovení.
- 51 Právo na vstup a pobyt v členském státě na základě směrnice 2004/38 totiž nepřísluší všem státním příslušníkům třetích států, ale pouze těm, kteří jsou ve smyslu čl. 2 bodu 2 této směrnice „rodinnými příslušníky“ občana Unie, který využil svého práva volného pohybu tím, že se usadil v jiném členském státě, než je členský stát, jehož je státním příslušníkem (rozsudky ze dne 25. července 2008, *Metock* a další, C-127/08, Sb. rozh. s. I-6241, bod 73, jakož i ze dne 15. listopadu 2011, *Dereci* a další, C-256/11, Sb. rozh. s. I-11315, bod 56).

- 52 Ve věci v původním řízení jsou jak manželka, tak dcera Y. Iidy oprávněnými osobami podle směrnice 2004/38, jelikož se přestěhovaly a pobývají v jiném členském státě, než jehož jsou státními příslušnicemi, a sice v Rakousku.
- 53 Pokud jde o případné postavení žalobce v původním řízení jako „rodinného příslušníka“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38, je třeba rozlišovat mezi vazbami existujícími zaprvé mezi uvedeným žalobcem a jeho dcerou a zadruhé mezi ním a jeho manželkou.
- 54 Zaprvé totiž v souvislosti s rodičovskou vazbou existující mezi žalobcem původním řízení a jeho dcerou z čl. 2 bodu 2 písm. d) směrnice 2004/38 vyplývá, že aby mohl být předek občana Unie v přímé linii považován za „rodinného příslušníka“ ve smyslu tohoto ustanovení, musí být jím „vyživovaná osoba“.
- 55 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že to, zda je rodinný příslušník „vyživován“ občanem Unie majícím právo pobytu, je výsledkem faktické situace, která se vyznačuje okolností, že materiální podpora rodinného příslušníka je zajištěna osobou mající právo pobytu, takže nastane-li jako v projednávaném případě opačná situace, tedy že osoba mající právo pobytu je vyživovanou osobou státního příslušníka třetí země, nemůže se tento státní příslušník za účelem uplatnění práva pobytu v hostitelském členském státě odvolávat na to, že je „vyživovaným“ předkem uvedené osoby oprávněné k pobytu ve smyslu směrnice 2004/38 (co se týče podobných ustanovení právních nástrojů Unie před přijetím směrnice 2004/38, viz výše uvedený rozsudek Zhu a Chen, body 43 a 44, jakož i citovaná judikatura).
- 56 Z toho vyplývá, že žalobce v původním řízení nemůže být kvalifikován jako „rodinný příslušník“ své dcery ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2004/38.
- 57 Pokud jde zadruhé o vazby mezi žalobcem v původním řízení a jeho manželkou, je třeba uvést, že aby mohl být považován za „rodinného příslušníka“ občana Unie, který využil svého práva volného pohybu ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. a) směrnice 2004/38, vyžaduje toto ustanovení od dotyčné osoby pouze splnění té podmínky, aby měla postavení manžela či manželky.
- 58 Přitom Soudní dvůr již měl v rámci právních nástrojů Unie před přijetím směrnice 2004/38 příležitost konstatovat, že manželský svazek není možné považovat za ukončený, pokud ho neukončil příslušný orgán, a že to není případ manželů, kteří jednoduše žijí odděleně, i když s úmyslem se později rozvést, takže manžel nemusí nezbytně trvale žít s občanem Unie, aby byl držitelem odvozeného práva pobytu (viz rozsudek ze dne 13. února 1985, Diatta, 267/83, Recueil, s. 567, body 20 a 22).
- 59 Takový výklad ustanovení obdobného s čl. 2 bodem 2 písm. a) směrnice 2004/38, které navíc vyžadovalo obvyklé ubytování pro rodinu dotyčného občana Unie, se musí tím spíše použít v rámci uvedeného čl. 2 bodu 2 písm. a), který naopak posledně uvedený požadavek nestanoví.
- 60 V projednávané věci příslušný orgán neukončil manželství manželů Iida, takže Y. Iida může být považován za rodinného příslušníka své manželky ve smyslu uvedeného ustanovení směrnice 2004/38.
- 61 Nicméně, i když je možné žalobce v původním řízení považovat za „rodinného příslušníka“ jeho manželky ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. a) směrnice 2004/38, nemůže být považován za „oprávněnou osobu“ podle této směrnice, jelikož čl. 3 odst. 1 této směrnice požaduje, aby rodinný příslušník občana Unie, který se stěhuje do jiného členského státu, než jehož je státním příslušníkem, nebo v takovém členském státě pobývá, jej doprovázel nebo následoval.
- 62 Stejný požadavek doprovázet nebo následovat občana Unie je kromě toho uveden v čl. 6 odst. 2 a čl. 7 odst. 2 směrnice 2004/38 pro rozšíření práva pobytu občana Unie na jeho rodinné příslušníky, kteří nemají státní příslušnost některého členského státu, nebo dále v čl. 10 odst. 2 písm. c) pro vydání pobytové karty stanovené touto směrnicí.

- 63 Takový požadavek dále odpovídá účelu odvozených práv vstupu a pobytu, která směrnice 2004/38 stanoví pro rodinné příslušníky občanů Unie, protože jinak by skutečnost, že by občana Unie nemohla jeho rodina v hostitelském členském státě doprovázet nebo následovat, mohla narušit jeho svobodu pohybu tím, že by jej odradila od výkonu jeho práva na vstup a práva pobytu v tomto členském státě (v tomto smyslu viz výše uvedený smyslu rozsudek Metock a další, bod 63).
- 64 Z toho tedy plyne, že se práva státního příslušníka třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, který využil svého práva volného pohybu, usadit se spolu s tímto občanem na základě směrnice 2004/38, lze dovolávat pouze v hostitelském členském státě, kde má tento občan bydliště (v tomto smyslu ohledně podobných ustanovení právních nástrojů Unie před přijetím směrnice 2004/38 viz rozsudek ze dne 11. prosince 2007, Eind, C-291/05, Sb. rozh. s. I-10719, bod 24).
- 65 Jelikož Y. Iida svého rodinného příslušníka, který je občanem Unie, jenž využil svého práva volného pohybu, do hostitelského členského státu nedoprovázal ani nenásledoval, není možné mu přiznat právo pobytu na základě směrnice 2004/38.

K výkladu článků 20 SFEU a 21 SFEU

- 66 Úvodem je třeba uvést, že ustanovení Smlouvy týkající se občanství Unie nepřiznávají státním příslušníkům třetí země žádné samostatné právo.
- 67 Stejně jako práva přiznaná směrnicí 2004/38 státním příslušníkům třetích zemí, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie, jenž je oprávněnou osobou podle této směrnice, případná práva přiznaná státním příslušníkům třetích zemí ustanoveními Smlouvy týkajícími se občanství Unie nejsou vlastními právy příslušejícími těmto státním příslušníkům, nýbrž právy odvozenými od výkonu svobody pohybu občanem Unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. května 2011, McCarthy, C-434/09, Sb. rozh. s. I-3375, bod 42, a výše uvedený rozsudek Dereci a další, bod 55).
- 68 Jak bylo uvedeno v bodě 63 tohoto rozsudku, účel a odůvodnění uvedených odvozených práv se zakládá na zjištění, že odmítnout jejich uznání by mohlo narušit svobodu pohybu občana Unie tím, že by jej odradilo od výkonu jeho práv na vstup do hostitelského členského státu a pobyt v něm.
- 69 Soudní dvůr judikoval, že odmítnutím umožnit rodiči, který je státním příslušníkem členského státu nebo třetího státu a který se skutečně stará o nezletilého občana Unie, aby s tímto občanem pobýval v hostitelském členském státě, by právo pobytu posledně uvedené osoby bylo zbaveno veškerého užitečného účinku, jelikož požívání práva pobytu dítětem nízkého věku nezbytně znamená, že toto dítě má právo být doprovázeno osobou, která jej skutečně vychovává, a tudíž že tato osoba s ním po dobu tohoto pobytu může pobývat v hostitelském členském státě (výše uvedený rozsudek Zhu a Chen, bod 45).
- 70 Rovněž bylo konstatováno, že při návratu občana Unie do členského státu, jehož má státní příslušnost, poté, co vykonával zaměstnání v jiném členském státě, má státní příslušník třetí země, který je rodinným příslušníkem tohoto pracovníka, právo pobytu v členském státě, jehož má pracovník státní příslušnost, i když v něm tento pracovník nevykonává skutečnou a efektivní hospodářskou činnost. Pokud by tento státní příslušník takovým právem nedisponoval, pracovník, který je občanem Unie, by mohl být odrazen od opuštění členského státu, jehož má státní příslušnost, za účelem výkonu zaměstnání na území jiného členského státu, již z tohoto důvodu, že tento pracovník nebude mít výhledově možnost pokračovat po návratu do členského státu původu v rodinném soužití s blízkými příbuznými případně vytvořeném sňatkem nebo sloučením rodiny v hostitelském členském státě (výše uvedený rozsudek Eind, body 45, 35 a 36).

- 71 Konečně existují rovněž velmi zvláštní situace, v nichž navzdory tomu, že se neuplatní sekundární právo týkající se práva pobytu státních příslušníků třetích zemí a že dotyčný občan Unie nevyužil své svobody pohybu, nemůže být výjimečně státnímu příslušníkovi třetí země, rodinnému příslušníkovi tohoto občana, odepřeno právo pobytu, aniž by byl popřen užitečný účinek občanství Unie, kterého tento občan požívá, jestliže by jako důsledek takového odmítnutí byl občan Unie nucen opustit území Unie jako celek, a byl tak zbaven možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z tohoto postavení (viz výše uvedený rozsudek Dereci a další, body 67, 66 a 64).
- 72 Společným znakem, kterým se vyznačují výše uvedené situace, je, že i když jsou upraveny právními předpisy spadajícími *a priori* do pravomoci členských států, tedy právními předpisy týkajícími se práva na vstup a pobyt státních příslušníků třetí země, kteří nespádají do působnosti směrnic 2003/109 nebo 2004/38, mají nicméně vnitřní vztah ke svobodě pohybu občana Unie, což brání tomu, aby bylo uvedeným státním příslušníkům odmítnuto právo vstupu a pobytu v členském státě, kde tento občan pobývá, aby nedošlo k narušení této svobody.
- 73 V takové věci, jako je věc dotčená v původním řízení, je třeba nejprve uvést, že žalobce, který je státním příslušníkem třetí země, nežadá o právo pobytu v hostitelském členském státě, kde bydlí jeho manželka a dcera, občanky Unie, ale v Německu, tedy v členském státě jejich původu.
- 74 Dále je nesporné, že tento žalobce vždy pobýval v tomto členském státě v souladu s vnitrostátním právem, aniž neexistence práva pobytu na základě unijního práva odradila jeho dceru nebo jeho manželku od využití svého práva volného pohybu tím, že se přestěhovaly do Rakouska.
- 75 Konečně, jak vyplývá z bodů 28 a 40 až 45 tohoto rozsudku, žalobce v původním řízení jednak disponuje právem pobytu v souladu s vnitrostátním právem až do 2. listopadu 2012, které lze dle německé vlády bez dalšího prodloužit, a kromě toho mu může být v zásadě přiznáno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta ve smyslu směrnice 2003/109.
- 76 Za těchto podmínek není možné platně tvrdit, že rozhodnutí dotčené ve sporu v původním řízení by mohlo zbavit dceru nebo manželku Y. lidy možnosti skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich postavení občanek Unie nebo že by byl narušen výkon jejich práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (viz výše uvedený rozsudek McCarthy, bod 49).
- 77 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čistě hypotetická vyhlídka na využití práva volného pohybu nepředstavuje dostatečné spojení s unijním právem, aby odůvodnila použití jeho ustanovení (viz rozsudek ze dne 29. května 1997, Kremzow, C-299/95, Recueil, s. I-2629, bod 16). Totéž platí pro čistě hypotetické vyhlídky na narušení tohoto práva.
- 78 Pokud jde o základní práva uvedená předkládajícím soudem, zejména právo na respektování soukromého a rodinného života (článek 7 Listiny) a práva dítěte (článek 24 Listiny), je třeba připomenout, že ustanovení Listiny jsou podle jejího čl. 51 odst. 1 určena členskými státy, výhradně pokud uplatňují právo Unie. Podle čl. 51 odst. 2 Listina nerozšiřuje oblast působnosti práva Unie nad rámec pravomocí Unie ani nevytváří žádnou novou pravomoc či úkol pro Unii ani nemění pravomoc a úkoly stanovené ve Smlouvách. Soudnímu dvoru tak přísluší provést výklad práva Unie s ohledem na Listinu v mezích pravomocí přiznaných Unii (viz výše uvedený rozsudek Dereci a další, bod 71).
- 79 Pro určení, zda k odmítnutí německých orgánů vydat Y. lidovi „pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie“ došlo v rámci provádění unijního práva ve smyslu článku 51 Listiny, je třeba mimo jiné ověřit, zda má dotčená vnitrostátní právní úprava za cíl provádět ustanovení unijního práva, jakou má tato právní úprava povahu, a zda sleduje jiné cíle, než které zahrnuje unijní právo, i když může toto právo nepřímou ovlivnit, a zda existuje zvláštní ustanovení unijního práva v této oblasti nebo způsobilé ji ovlivnit (viz rozsudek ze dne 18. prosince 1997, Annibaldi, C-309/96, Recueil, s. I-7493, body 21 až 23).

- 80 I když je pravda, že § 5 FreizügG/EU, který upravuje „vydání pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie“, má za cíl provést unijní právo, nic to nemění na tom, že situace žalobce v původním řízení není upravena unijním právem, protože nespĺňuje podmínky vyžadované pro udělení této karty na základě článku 10 směrnice 2004/38. Kromě toho žalobce v původním řízení nepožádal o udělení postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v souladu se směrnicí 2003/109, takže jeho situace nevykazuje žádnou vazbu s unijním právem.
- 81 Za těchto podmínek nedošlo k odmítnutí německých orgánů vydat Y. Iidovi „pobytovou kartu rodinného příslušníka občana Unie“ v rámci provádění unijního práva ve smyslu článku 51 Listiny, takže soulad tohoto odmítnutí se základními právy nemůže být přezkoumán z hlediska práv zavedených touto Listinou.
- 82 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět, že nejedná-li se o situace upravené směrnicí 2004/38 a neexistuje-li ani jiná vazba na ustanovení unijního práva týkající se občanství, nemůže se státní příslušník třetí země domáhat práva pobytu odvozeného od občana Unie.

K nákladům řízení

- 83 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Nejedná-li se o situace upravené směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS a neexistuje-li ani jiná vazba na ustanovení unijního práva týkající se občanství, nemůže se státní příslušník třetí země domáhat práva pobytu odvozeného od občana Unie.

Podpisy.